

Sustav za suzbijanje bolesti, štetnika i korova u vinogradima

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов; проф. д-р Борис Наков, Аграрен университет Пловдив; проф. Иван Жалнов, Аграрен университет, Пловдив

Дата: 14.03.2019 *Брой:* 3/2019



Najopasnije bolesti vinove loze su peronospora, pepelnica, siva plijesan, ekshorioza, eska, bijela i crna trulež.

Zaštita od njih je složena, ne samo kemijska:

- Operacije rezanja na zelenim dijelovima loze – proređivanje izbojaka, prskanje vrhova izbojaka, uklanjanje bočnih izbojaka, itd. Uklanjanjem listova (proređivanjem) oko cvata i grozda poboljšava se mikroklima u krošnji loze, jer se osigurava pristup svjetlosti i zadržava manje vlage, što su sve čimbenici koji negativno utječu na razvoj patogena i osiguravaju bolju učinkovitost fungicida. U razdoblju 1994.–1997., u sortimentu vinove loze Odjela za vinogradarstvo, provedeni su pokusi s uklanjanjem listova oko grozda i utjecajem

ove prakse na razvoj pepelnice. U većini varijanti – različite sorte, razlika u incidenciji bolesti na grozdovima, s uklanjanjem listova i bez njega, varira od 10,5–13,4 do 21,0% (Nakov, Nakova, neobjavljeni podaci). Literatura izvještava o visokom učinku uklanjanja listova i na sivu plijesan (English i sur., 1993.).

- Agrotehničke mjere – izbor lokacije, gnojidba, navodnjavanje, suzbijanje korova, obrada tla, osiguravaju složene uvjete za jačanje obrambenih reakcija na nepovoljne vanjske uvjete, uključujući infekciju fitopatogenima.
- Učinak primjene fungicidnih proizvoda je bolji kada se tretmani provode u osjetljivim fenofazama biljaka i povezani su s mjestom i načinom preživljavanja patogena. Na primjer: uzročnik pepelnice prezimljava u pupovima loze i tretman treba provesti u fenofazi izbojaka duljine 2 do 4 cm, kemoterapijskim fungicidima; uzročnik ekshorioze preživljava uglavnom u prva 2 do 4 internodija, a prskanje se provodi čim se pojavi mladi izbojak; uzročnik antraknoze preživljava u pupovima, a prskanje treba provesti u fazi masovnog bubrenja pupova.
- U organskoj proizvodnji (gdje su dopušteni samo proizvodi koji sadrže bakar i sumpor), od posebne je važnosti da se zaštita provodi u kritičnim fenofazama razvoja loze – nicanje izbojaka, razvoj cvata i formiranje grozda, sve do početka promjene boje pojedinih bobica.
- Trenutačno, sortna struktura novih vinograda određena je tržišnom potražnjom, ali u organskoj proizvodnji svrsishodnije je dati prednost otpornim sortama.

Kemijsko suzbijanje bolesti vinove loze provodi se fungicidima različitog načina djelovanja – kontakti, s zaštitnim djelovanjem; kontaktno-prodirući, s lokalnim djelovanjem; i kemoterapijski (kurativni) fungicidi. Za 2019. godinu, više od 120 proizvoda različitog načina djelovanja bilo je registrirano za vinovu lozu u Popisu odobrenih sredstava za zaštitu bilja.

Više od 100 vrsta insekata, grinja, nematoda i drugih životinjskih organizama oštećuje vinovu lozu, napadajući korijenje, pupove, listove, izbojke, cvatove, mlade bobice, bobice u zrenju i zrele bobice, višegodišnje drvo i druge dijelove loze, a neki su vektori virusa i fitoplazmi koje uzrokuju ekonomski važne bolesti. Oštećene loze slabo rastu, manje rode, grožđe je loše kvalitete, a u slučajevima masovnog razmnožavanja cijeli je urod ugrožen i loze mogu uvenuti. Najštetniji su grozdovi moljci, grinje, vinova savijač, vinova ljuskarica, razne vrste sovice, cikade – vektori virusa i fitoplazmi, štetnici u tlu, itd. Grozdovi moljci preferiraju sorte sa zelenom i žuto-zelenom kožicom bobice i one s okusom muškarnog vina, dok grinje preferiraju sorte s debljim parenhimom, okusom muškarnog vina i dlakavom donjom stranom lista. Štetnici uzrokuju štetu od početka fenološkog razvoja biljke vinove loze do početka njezina fiziološkog mirovanja. Neke vrste i skupine štetnika uzrokuju štetu tijekom

cijele godine. Pojava, šteta i razmnožavanje štetnika povezani su s fenološkim razvojem loze, budući da svaki od njih pokazuje određenu sklonost prema specifičnim organima biljke.

Suzbijanje štetnika vinove loze provodi se u skladu s pravilima dobre prakse zaštite bilja u poljoprivredi (2006.), s Načelima dobre prakse zaštite bilja (2004.) i s osnovnim načelima i ciljevima integrirane proizvodnje (2008.). Općenito, zahtjevi pravila, načela i ciljeva izraženi su u: primjeni insekticida samo kada je to potrebno, tj. kada gustoća populacije štetnika dosegne ili premaši tzv. razinu ekonomske štete (EIL); primjeni samo odobrenih sredstava za zaštitu bilja za odgovarajućeg štetnika i usjev; striktnom poštivanju doza i stopa primjene po dekari; zaštiti zdravlja radnika i bioraznolikosti u agrocenozama (agensima biološke kontrole i oprašivačima); korištenju alternativnih opcija u suzbijanju štetnika; procjeni rizika pri primjeni sredstava za zaštitu bilja; primjeni sredstava za zaštitu bilja u razdobljima najučinkovitijim protiv štetnika i sigurnim ili minimalno opasnim za agense biološke kontrole, itd. Temelj svih zahtjeva je EIL (razina ekonomske štete).

Suzbijanje korova u vinogradima uključuje mehaničke, biološke, preventivne i kemijske metode. One trebaju biti izmjenjivane u određenim intervalima kako bi se postigla visoka učinkovitost. Glavna metoda za održavanje tla u vinogradima slobodnim od korova, kako u redu tako i između redova, je primjena različitih sustava obrade tla. Kemijsko suzbijanje uključuje herbicide koji se primjenjuju na tlo, a primjenjuju se tijekom mirovanja, prije početka vegetacije loze i korova, folijarne herbicide – tijekom vegetacijskog razdoblja loze i korova, i totalne herbicide s kontaktnim i sistemskim folijarnim djelovanjem – tijekom vegetacijskog razdoblja loze i korova.

Pročitajte više u broju 2/2019. o suzbijanju bolesti i štetnika u skladu s kritičnim fazama razvoja vinove loze. Imat ćete priliku dobiti informacije o svim fungicidima, insekticidima i herbicidima registriranim u našoj zemlji. Faze razvoja loze – dijagrami i tablica – također se mogu naći u broju 2/2019. časopisa.